

ੴ

GURBANI CONTEMPLATION

7

ਕਰਉ ਜਤਨ, ਜੇ ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥

KARO JATAN JE HOEY MEHARWANA

(I can only make an effort if the Lord be merciful)

‘KHOJI’

ਕਰਉ ਜਤਨ ਜੇ ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥

ਕਰਉ ਜਤਨ ਜੇ ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥

(ਪੰਨਾ-562)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਦੇ ਦੋ ਪੱਖ ਹਨ:—

1. 'ਕਰਉ ਜਤਨ' ਅਤੇ
2. 'ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ'

'ਕਰਉ ਜਤਨ' ਦੇ ਅੰਤੀਵ ਭਾਵ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਸੂਰਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਧੁੱਪ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਆਦਿ ਤੋਂ ਹੀ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼':—

ਇਲਾਹੀ ਦਾਤ ਹੈ

ਅਮਿਤ ਹੈ

ਅਥਾਹ ਹੈ

ਇਕਸਾਰ ਹੈ

ਸਦੀਵੀ ਹੈ

ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਹੈ

ਨਿੱਘ ਸਰੂਪ ਹੈ

ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ

ਜੀਵਨ ਦਾਤੀ ਹੈ

ਸ਼ਕਤੀ ਦਾਤੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਰੂਪ ਹੈ

ਹਨੇਰ ਖੰਡਨ ਹੈ

KARO JATAN JE HOEY MEHARWANA **(I can only make an effort if the Lord be merciful.)**

If the Lord be kind to me, then alone I can make an effort to meet Him 562

Gurbani's this verse has two parts: —

- 1 'Make an effort'
- 2 'If it pleases Him'

To explain the deeper meaning of 'make an effort', some thoughts are presented here.

The **Sun** is always Illuminating, and it has been emitting sunlight spontaneously since the beginning.

Thus, this illumination is —

A Godly gift
Infinite
Unlimited
Continuous
Spontaneous
Warming
Comforting
Life Sustaining
Energy Sustaining
Light Form
Darkness Dispeller

ਵਿਤਕਰਾ ਰਹਿਤ ਹੈ
ਨਿਰਮਲ ਹੈ
ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਧੁੱਪ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੋਈ :

ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਵਿਉਂਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਘਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਘਾਲੀ
ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ।

ਜਦ ਕਦੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਧੁੱਪ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਦਾਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ
'ਧੁੱਪ' ਜਾਂ ਧੁੱਪ ਦੇ ਸੋਮੇ 'ਸੂਰਜ' ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ 'ਧੁੱਪ' ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ 'ਧੁੱਪ' ਦੇ ਸੁਖਦਾਈ
ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ । ਜਦ ਫੇਰ ਧੁੱਪ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼
ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਫੇਰ 'ਧੁੱਪ' ਦੀ ਸੁਖਦਾਈ ਨਿੱਘ ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ ।

ਹਨੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੁੱਪ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ
ਸਾਡਾ 'ਜਤਨ' ਹੈ ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਅਥਵਾ 'ਯਾਦ' ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੈਵੀ ਦਾਤਾਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ
ਅਲੌਕਿਕ ਇਲਾਹੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਅਤੇ ਰਸ ਦਾ ਰੰਗ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ ।

ਐਨ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਦ ਸਾਡਾ ਮਨ ਆਪਣੇ ਸੋਮੇ 'ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ' ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ
ਕੇ 'ਭੁੱਲ' ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਲਾਹੀ ਦਾਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ
ਅਤੇ ਮਾਇਕੀ ਭਰਮ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਕਾਰਣ ਦੁਖ-ਕਲੇਸ਼ ਭੋਗਦੇ ਹਾਂ ।

ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥
ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਲਗਨਿ ਜਨਮ ਵਿਜੋਗ ॥ (ਪੰਨਾ-135)
ਜਿਸ ਨੋ ਬਿਸਰੈ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
ਜਲਤਾ ਫਿਰੈ ਰਹੈ ਨਿਤ ਤਾਤਾ ॥
ਅਕਿਰਤਘਣੈ ਕਉ ਰਖੈ ਨ ਕੋਈ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਪਾਵਣਾ ॥ (ਪੰਨਾ-1086)

Indiscriminating
Pure
Ever Present

For this sunlight's **illumination** we have never –

Given any thought
Made any Scheme or Planning
Made a demand
Made any extraordinary effort
Paid any price

Whenever we **are away** from this divinely gift of sunshine, in it
there is no fault of the '**sunshine**' or **its source the 'sun'**.

When for some reason we are **hidden** from the 'sunshine', we
separate ourselves from the 'sunshine's comforting virtues. And
when we again come into the 'sunshine', we enjoy its comforts of light
and warmth.

**To come out of 'darkness' and go into the 'sunshine' is the
making of our 'effort'.**

Hence, when we are in the presence of *Akal Purkh* (Timeless
Being) or '**remember**' Him, we **spontaneously receive all His gifts** and
we **enjoy the unique Divine presence's warmth and love elixir**.

And exactly in the opposite, when our mind '**forgets**' and **turns
away from our Source, the Timeless Being, we are divulged of all the
Divine gifts** and suffer pain in the **darkness of worldliness**.

*By forgetting the supreme Lord, all the ailments cling to the man. The
non-believers in the Omnipresent Lord suffer separation from Him, birth
after birth.* 135

*He, who forgets his Creator-Lord; he wanders about burning and ever
remains fiery-tempered.
Him, the ungrateful one, no one can save. He is cast into the terrible
hell.* 1086

ਜਾ ਕਉ ਬਿਸਰੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਤਾਹੁ ਕਉ ਪੀਰ ॥ (ਪੰਨਾ-212)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਰਸ ਮਾਨਣਾ’ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ‘ਵਾਝੇ ਰਹਿਣਾ’, ਸਾਡੇ ਮੁੱਢਲੇ ‘ਜਤਨ’ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ‘ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ’ ਹੀ ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ‘ਗੁਪਤ ਕੁੰਜੀ’ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ‘ਯਾਦ’ ਅਥਵਾ ‘ਸਿਮਰਨ’ ਹੀ ‘ਨਾਮ’ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਮਈ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਦੀਆਂ ਇਲਾਹੀ ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਕੁੰਜੀ ਹੈ।

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪਰਗਾਸੈ ॥ (ਪੰਨਾ-80)

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸਗਲਾ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥

ਸਰਬ ਸੂਖ ਵਸਹਿ ਮਨਿ ਆਇ ॥ (ਪੰਨਾ-1148)

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-1141)

ਪਰ ਇਥੇ ਇਕ ਅਤਿ ਡੂੰਘੀ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘੁੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਹਉਮੈ ਅਧੀਨ ਤੈ-ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ-ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਸਾਡੇ :-

ਜਤਨ ਹਨ	—	ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ
ਸਾਧਨ ਹਨ	—	ਪੂਰਨਤਾ ਨਹੀਂ
ਯਾਤਰਾ ਹੈ	—	ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਹੀਂ
ਗਿਆਨ ਹੈ	—	ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ
ਘਾਲਣਾ ਹੈ	—	ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀਂ
ਪੌੜੀ ਹੈ	—	ਸਿਖਰ ਨਹੀਂ
ਕਲਾਸਾਂ ਹਨ	—	ਡਿਗਰੀ ਨਹੀਂ
ਕ੍ਰਿਆ ਹੈ	—	ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ
ਫਲ ਹੈ	—	ਰਸ ਨਹੀਂ
ਫੁੱਲ ਹੈ	—	ਮਹਿਕ ਨਹੀਂ
ਬਲਬ ਹੈ	—	ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ।

ਦਾਤੈ ਦਾਤਿ ਰਖੀ ਹਥਿ ਅਪਣੈ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਈ ॥ (ਪੰਨਾ-604)

ਇਹੁ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਖਸਮ ਕਾ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥ (ਪੰਨਾ-947)

Pain afflicts him who forgets the Lord's Name.

212

Hence, to ‘**enjoy the Elixir of Divine Illumination**’ or to be ‘**separated from it**’, is the **result of our own ‘effort’** or say that, ‘**Contemplation of the Lord’s Name**’, is the **hidden key to Intuitional enlightenment**. In other words ‘**remembering**’ the Timeless Being, or ‘**Simran**’ (Word Contemplation) is the key to the Naam’s treasure of Divine gifts of the Divine -Realm.

O my darling friendly soul! By repeating God's name the Divine light shines.

80

Contemplating whom all the pains are eradicated,

and all the comforts come and abode within the mind.

1148

When I meditate on Thee, O Lord, then I am blessed with the home of peace.

1141

However, it is necessary to **unravel a deep and important mystery** here.

Religious acts or rituals performed in our ego in the three attributes of *Maya* are an –

Effort –	not the result
Method -	not completion
Journey -	not destination
Knowledge -	not Intuition
Labor -	not Guru’s Grace
Ladder -	not the top
Classes -	not degree
Action -	not the result
Fruit -	not juice
Flower -	not fragrance
Bulb -	not light

The Bounteous Lord has kept the bounties in His hand and He gives these to him alone, whom He likes.

604

This is the Lord's cup of Love. He gives it to him, whomsoever, He wills.

947

ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਪਣੀ ਹਉਮੈ ਅਧੀਨ ਮਾਇਕੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਵਿਚ ਇਤਨੇ ਚੁੰਧਿਆਏ ਹੋਏ ਹਾਂ ਕਿ ਫਲ ਦਾਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਉਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਜਤਨਾਂ' ਨੂੰ ਹੀ 'ਫਲ' ਸਮਝੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ।

ਜਿਚਰੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਹਰੀ ਵਿਚਿ ਹੈ ਹਉਮੈ ਬਹੁਤੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
 ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਵਈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
 ਸੇਵਾ ਥਾਇ ਨ ਪਵਈ ਤਿਸ ਕੀ ਖਪਿ ਖਪਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-1247)

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਫਲ ਆਤਮਿਕ ਦਾਤ ਹੈ, ਜੋ ਧਰੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਹਉਂਧਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਖਲ ਅਥਵਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ (Grace) ਹੈ ।

ਜੋਰੁ ਨ ਮੰਗਣਿ ਦੇਣਿ ਨ ਜੋਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-7)
 ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਸਿਧੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ॥
 ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਨਾਹੀ ਠਾਕਿ ਰਹਾਈਆ ॥ (ਪੰਨਾ-9)
 ਦੇਵਣ ਵਾਲੇ ਕੈ ਹਥਿ ਦਾਤਿ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਪਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-33)

ਜਦ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਘਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਵਿਦਿਆ, ਵਿਆਹ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸ ਲਈ 'ਸ਼ੁਭ-ਇਛਾਵਾਂ' ਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਲਈ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਬੋਤਲ (feeding bottle) ਤੇ ਪੋਤੜੇ (napkins) ਆਦਿ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਿੰਮਣ (conception) ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਸੋਚ ਜਾਂ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ 'ਉਪਜ' ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵ ਦੇ 'ਉਪਜਣ' ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵ ਦੀ 'ਭਲਾਈ' ਲਈ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਗੇਤਰੇ ਹੀ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਲਿਖਿਆ ਨਾਲ' (in laid) ਵਾਲਾ 'ਹੁਕਮ' ਜੀਵ ਦੇ ਜਨਮ, ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ (creation, development and sustenance) ਸੰਪੂਰਨ, ਅਭੁੱਲ ਤੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿ ਸੀਗਾਰਿਆ ॥
 ਗਰਭ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਜਿਨਹਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥

However, influenced by ego we are so blinded by the worldly glitter that we have totally **forgotten the Lord the giver and regard our egoistic efforts by itself to be the fruit.**

*As long as this mind is disturbed by waves, man indulges in great pride and ego.
 He relishes not the Guru's word and loves not the Name.
 His service becomes not acceptable and fretting, fretting, he feels miserable.* 1247

In reality the fruits are a spiritual blessing which is received through the *Satguru* from the Source. We the egoistic beings have no interference or power in it. **This is entirely Guru's Grace.**

I have no power to beg and no power to give. 7
*without Thee none has ever attained such power.
 With Thy grace they are procured No one can obstruct and stop.* 9
The gift is in the hand of the Giver. We receive it at the Guru's Door. 33

When a child is born, the parents start planning for the child's upbringing, pleasures, education, marriage, making a living, etc., and keep giving him blessings and good wishes for their whole life. It has been observed that the mother acquires napkins, feeding bottle, etc., before the child's birth. It is evident from this, that just after conception, **the feelings and worry for the child's wellbeing 'sprout' up in the mother's heart.** This means that immediately upon conception, according to Divine Will, all arrangements for the child's '**wellbeing**' naturally start happening. Thus, **the inlaid Divine Will for the being's creation, development and sustenance is in full play, unmistakable and spontaneously.**

*He, who made, adorned and bedecked thee,
 and He who preserved thee in the fire of the womb.*

ਬਾਰ ਬਿਵਸਥਾ ਤੁਝਹਿ ਪਿਆਰੈ ਦੂਧ ॥

ਭਰਿ ਜੋਬਨ ਭੋਜਨ ਸੁਖ ਸੂਧ ॥

ਬਿਰਧਿ ਭਇਆ ਉਪਰਿ ਸਾਕ ਸੈਨ ॥

ਮੁਖਿ ਅਪਿਆਉ ਬੈਠ ਕਉ ਦੈਨ ॥ (ਪੰਨਾ-266)

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਬੂਟੇ ਦੇ ਬੀਜ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਉਪਜਣ, ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਤੇ ਲੈ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ 'ਹੁਕਮ'— ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਰ ਹੀ 'ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਇਹ 'ਲਿਖਿਆ ਨਾਲ', ਵਾਲਾ 'ਹੁਕਮ' ਜੀਵ ਦੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸਦੇ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਭੀ ਸਹਾਇਕ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਪਣੇ 'ਨਿਜ ਘਰ' ਵਲ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਇਸ 'ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ' ਨੂੰ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਦੀ 'ਰਜ਼ਾ' ਵਿਚ ਚਲਣਾ ਸਿੱਖ ਲਵੇ ।

ਜੇਕਰ 'ਜੀਵ' ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਦੁਖ-ਕਲੇਸ਼ ਭੋਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਏਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਹੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ 'ਭੁੱਲ' ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ 'ਨਾਲ ਲਿਖੇ' 'ਹੁਕਮ' ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਪਣੀ 'ਹਉ' ਦੇ ਆਸਰੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਚਲਦਾ ਹੈ ।

ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਭਾਈ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-601)

ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਕਹੁ ਕਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ

ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-1287)

ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਲਿਖਿਆ ਨਾਲ ਹੁਕਮ' ਹਰ ਜੀਵ ਲਈ—

ਜੀਵਨ ਸੇਧ ਹੈ

ਨਿਜੀ ਧਰਮ ਹੈ

ਮੁਕੰਮਲ ਇਲਾਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ

ਲੋਕ ਸੁਖੀਆ ਹੈ

ਪ੍ਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲਾ ਹੈ

ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ਬੀਜ ਹੈ

ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਉਪਜਿਆ ਹੈ

ਓਤ ਪੋਤ ਸਮਾਇਆ ਹੈ

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ ਹੈ

Who he in thy childhood gave the milk to drink.

And He, who in thy prime of life gave thee food, comfort and understanding,

and who, when thou grew old, settled relation and friend on thee, to put food, into thy mouth, when thou was seated.

266

Likewise, the **complete Divine Will is inscribed in a plant's seed for its sprouting, growing and blooming.**

This 'inlaid Divine Will' is not only sufficient for happiness of the being's worldly life but is also helpful for his spiritual life and implores and **guides him towards his 'Source', so that he can comprehend and learn to abide by this 'inlaid Divine Will'.**

The reason for a 'beings' sufferings and pain in life is that he has **forgotten his Divine Mother-, the Lord, and forsaking the inlaid Divine Will, through his 'ego' functions intellectually by his own will.**

He who walks according to his own will, O brother is separated from the Lord and bears blows.

601

Say, who has ever obtained peace, by walking according to his own will? The blind man does blind deeds.

1287

The crucial point is that this '**inlaid Divine Will**' for every Being is -

Life sustaining

One's own religion

Complete Divine Law

Comfort in this world

Comfortable in the next world

Seed for Intuition within

Sprouted itself within

Like warp and weft interwoven

Integrated profusely, brimful

ਬਾਹਰਲੇ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ
ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ
ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ
ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ
ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ
ਅਬੁੱਝ ਹੈ
ਅਪਾਰ ਹੈ
ਅਭੁੱਲ ਹੈ ।

Independent of external religions
Is beyond rituals
Is beyond the grasp of intelligence
Is Blessing
Is Grace
Is Mystery
Is Infinite
Is unmistakable

ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ, 'ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ' ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਇਕ ਬੂਟਾ ਉਗਦਾ, ਵੱਧਦਾ, ਫੁਲਦਾ ਤੇ ਫਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ, ਪੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਕਦ, ਰੰਗ, ਸੁਆਦ ਤੇ ਉਮਰ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਨਸਪਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੌਰਾਸੀ ਲੱਖ ਜੂਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਸੀਮਤ ਬੁੱਧੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਜਾਂ ਉਕਤੀਆਂ-ਜੁਗਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਖੇ 'ਹੁਕਮ' ਵਿਚ ਸਹਿਜੇ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣੇ ਹੀ (unconsciously) ਵਿਚਰਦੇ ਤੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ।

ਚੌਰਾਸੀ ਲੱਖ ਜੂਨਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ 'ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਜ਼ਾ' ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਅਭੋਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ 'ਪਰਮੇਸਰ' ਵਲ ਸਰਕਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਪੰਧ ਮੁਕਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਤਰੱਕੀ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ (spontaneous evolution of souls)। ਇਹੋ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਮੁਖੀ 'ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਨਿਜੀ ਧਰਮ' ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ । ਇਹ ਜੂਨਾਂ 'ਹੁਕਮ ਰਜ਼ਾਈ ਚਲਣਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਇਲਾਹੀ, ਅਦਿਸ਼ਟ, ਅਟੱਲ, ਅਭੁੱਲ, ਆਪੋ-ਆਪਣਾ 'ਨਿਜੀ ਧਰਮ' ਅਣਜਾਣੇ (unconsciously) ਹੀ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

ਇਹ ਜੂਨਾਂ, ਨਾ ਹਿੰਦੂ, ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਨਾ ਈਸਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਮੂਸਾਈ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਕਰਤੇ ਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ 'ਨਿਜੀ ਧਰਮ' ਅਥਵਾ 'ਹੁਕਮ' ਅਭੋਲ ਹੀ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

ਇਨਸਾਨ ਅਪਣੀ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਦੁਆਰਾ 'ਮਨਮੋਹਣੀ' ਮਾਇਆ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗ-ਰਸ ਵਿਚ ਹੀ ਇੰਨਾ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕਰਤੇ

For example in the seeds of all the vegetation, **according to the inlaid Divine Will, the plants grow, bear fruit**, but each has different branches, leaves, height, color, taste and life duration.

The vegetation and 8.4 million species due to their limited intellect cannot use their wisdom or means and methods. Hence, **they live by the inlaid 'Divine Will' spontaneously and unconsciously.**

The 8.4 million species **'abide by the inlaid Divine Will' and are innocently moving towards their own center, i.e., God and the spontaneous evolution of their souls is happening.** This is their **'inlaid religion'** and for their liberation, no other religion or preaching is needed. These species due to their **'abiding by the Divine Will' are unconsciously progressing towards their Invisible, Everlasting, Infallible True religion.**

These species are not Hindus, Muslim, Christian, or Jewish. But, only according to their Creator's blessed forms, **are living by their 'True religion' according to the Divine Will.**

Man has besmirched so much in the 'mind-boggling' *Maya's search and its miraculous plays* that he has **totally**

‘ਪਰਮੇਸ਼ਰ’ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ‘ਹੁਕਮ’ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਭੁਲ ਗਿਆ ਹੈ ।

‘ਹੁਕਮ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ’ ਦੀ ਬਜਾਏ ‘ਜੀਵ’ ਅਪਣੀ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ‘ਮਾਨਸਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ’ ਦੀ ਗਲਤ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਇਹ ਜੀਵ ਤ੍ਰੈ-ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ‘ਜੋ ਮੈ ਕੀਆ ਸੋ ਮੈ ਪਾਇਆ’ (Law of Karma) ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਆਪ ਭੁਗਤਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਦੋਸ਼ ‘ਰੱਬ’ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਤੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰਸਾਤਲ ਵਲ ਰੁੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ‘ਪਰਮੇਸ਼ਰ’ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਖਦਾਈ ‘ਨਾਲ ਲਿਖੇ’ ‘ਹੁਕਮ’ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ‘ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ’ ਵਾਲੀ ਦੁਰਗਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਇਸੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਹੀ—

1. ਆਤਮਿਕ ‘ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ’ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਣ ਲਈ,
2. ‘ਹੁਕਮ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ’ ਦਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ,
3. ਮੁੜ ਇਲਾਹੀ ‘ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ’ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ਗੋਦ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰਨ ਲਈ, ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ, ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਧਰਮ ਅਥਵਾ ਮਜ਼ਹਬ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਦਿ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਗੁਰੂ, ਅਵਤਾਰ, ਸਾਧ, ਸੰਤ, ਮਹਾਂਪੁਰਖ, ਗੁਰਮੁਖ-ਪਿਆਰੇ ਦੁਨੀਆ ਉਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਚਲਾਏ ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ‘ਧਾਰਮਿਕ ਜੀਵਨ’ ਦੀ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ । ਇਹ ਸਾਰੀ ਇਲਾਹੀ ਖੇਲ (Divine Scheme) ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ, ਅਪਣੀ ‘ਅੰਸ’ ‘ਜੀਵਾਂ’ ਲਈ ਸੁਭ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੀ ਹੈ ।

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਕਾਢਨਹਾਰਾ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਹੋਵਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥

ਸਾਧ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਤਨੁ ਧਾਰਿਆ ॥

ਮਹਾ ਅਗਨਿ ਤੇ ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-1005)

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਬਾਹਰਲਾ ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਬਾਹਰੋਂ ਮਨ, ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ—

forgotten his Creator Lord and the inlaid ‘Divine Will’.

Instead of abiding by the Divine Will, man is wrongfully using his freedom and sharp intellect, due to which he comes under the law of Karma ‘As you sow, so shall you reap’ and suffers the consequences, but he blames it on God and others. In this manner **he deceives himself and keeps going downhill.**

The human beings **have forgotten their Creator and His inlaid comforting Divine Will** due to which their **miserable plight has become like ‘Separated from the Source bears strikes and suffers’.**

That is why **only to the human beings** —

1. **Remind the existence** of Spiritual ‘Mother-Father’, the Lord
2. **Teach the lesson** of abiding by the Divine Will
3. Return to the Divine ‘Mother-Father’ Lord’s comforting bosom, according to the need time after time **different religions** came into being.

In this manner God, from the beginning time after time brought into the world Gurus, Divine Incarnations, Saints, Enlightened Souls, Beloved *Gurmukhs*; who according to the times **initiated their own religions and instilled the lesson of ‘Truthful Life’ to the people.**

This entire Divine Scheme is the Lord’s expression of unlimited Love and good wishes for His own offspring, the humans.

He pulls out of the blind world-well.

It is through love-worship that one is saved.

Of himself, the Saint-Guru is the embodiment of the Lord's body.

From the great fire, the Lord himself saves the man. 1005

However, the extrovert ritualistic religion through mind, body and intellect is —

ਸਿਖਿਆ—ਸਿਖਾਇਆ
 ਸਮਝਿਆ—ਸਮਝਾਇਆ
 ਪੜ੍ਹਿਆ—ਪੜ੍ਹਾਇਆ
 ਧਾਰਿਆ
 ਕਮਾਇਆ ਅਤੇ
 ਘਾਲਿਆ

Learnt – taught
 Understood - made to understand
 Read - taught
 Adopted
 Earned and
 Inculcated

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਤ੍ਰੈ-ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ 'ਸੀਮਾਂ' ਤਾਈਂ ਹੀ ਪੁਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਉਪਰਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਫ਼ 'ਕਰਉ ਜਤਨ' ਤਾਈਂ ਸੀਮਤ ਹਨ ।
 ਹੁਣ ਆਪਾਂ 'ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ' ਦੀ ਬਾਬਤ ਖੋਲ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ।

'ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ' ਦੀ ਖੋਲ ਨਿਰਾਲੀ ਹੈ—ਜੋ ਕਿ ਨਿਰੋਲ ਇਲਾਹੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼, ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ, ਨਦਰ ਕਰਮ (Divine Grace) ਹੈ ।

ਉਪਰ ਦਸਿਆ ਜਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਿੰਮਣ (conception) ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਸੋਚਾਂ-ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਉਂਤਾਂ ਅਗੇਤਰੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ 'ਅੰਸ਼' ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਡੀ 'ਇਲਾਹੀ ਮਾਤਾ' ਅਥਵਾ 'ਪਰਮੇਸ਼ਰ' ਨੇ ਜਦ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਆਪਣੀ ਮੌਜ ਵਿਚ 'ਕਵਾਉ' ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ, ਅਭੁੱਲ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਇਲਾਹੀ 'ਹੁਕਮ' ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ 'ਇਲਾਹੀ ਹੁਕਮ' ਵਿਚ ਸਿਵਾਏ ਇਨਸਾਨੀ ਜੂਨ ਦੇ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਜੂਨਾਂ ਅਣਜਾਣੇ, ਅਭੋਲ, ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਵਿਚਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਸਰੂਪ' (Own image) ਵਿਚ ਘੜਿਆ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੈ ਚਿੰਤਨ (freedom of thoughts) ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਤੇ ਤੀਖਣ

Which can **only** take the humans to the 'periphery' of the Maya's three attributes.

All of the above contemplation is just limited to 'making effort'.
 Now let us contemplate deeply into 'if the Lord be kind to me'

The play of 'if the Lord be kind to me' is rather unique, which is entirely Divine Blessing, Divine Grace.

It has been described above that immediately upon conception, in the mother's heart several thoughts, schemes, etc., naturally surge for the upbringing and betterment of the child to be born.

Similarly, when our 'Divine Mother', the Lord created this world per His pleasure and 'Will'; simultaneously due to our **being His 'offspring', He promulgated the complete, thorough, infallible and everlasting 'Divine Will' for our wellbeing, upbringing and sustenance.**

All other incarnations, except humans are **abiding by such a comforting, beneficial 'Divine Will', unknowingly, innocently and spontaneously.**

God has **created man in His 'Own image'** and given him the power of freedom and thoughts or blessed him with profound

ਬੁੱਧੀ (profound intelligence) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

‘ਹਉਮੈ ਵੇੜਿਆ’ ਇਨਸਾਨ, ਮਾਇਆ ਦੇ ਮਨਮੋਹਣੇ ਚਮਤਕਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ‘ਸਵੈ ਚਿੰਤਨ’ ਤੇ ‘ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ’ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤ ਤੇ ਉਲਟ ਵਰਤੋਂ (mis-use) ਕਰਕੇ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸੁਖਦਾਈ ਹੁਕਮ ਤੇ ‘ਨਿੱਘੀ ਗੋਦ’ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਰਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ “ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਭਾਈ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ” ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਖ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਜਦ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਗਵਾਚ ਜਾਏ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਬੱਚੇ ਲਈ ਮੋਹ-ਮਮਤਾ ਵਿਚ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਤੜਪਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਰੇਡੀਓ (radio) ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਖਬਰ ਦੇਵੇ ਯਾ ਲੱਭ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਕੋਈ ‘ਜੀਵ’ ਮਾਇਆ ਦੇ ਭਰਮ ਕਾਰਣ, ਆਪਣੇ ਕਰਤਾ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨੂੰ ‘ਭੁਲ’ ਕੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ‘ਸਦ ਬਖਸਿਦ ਸਦਾ ਮਿਹਰਵਾਨਾ’ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ (prodigal sons) ਲਈ ਦੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਐਸੇ ਬੇਅੰਤ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਗਵਾਚੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਕੀ ‘ਭਉਜਲ ਬਿਖਮ ਅਸਗਾਹੁ’ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮੁੜ ਅਪਣੇ ‘ਨਿਜ ਘਰ’ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ, ਗੁਰੂ, ਅਵਤਾਰ, ਸਾਧ, ਸੰਤ, ਹਰਿਜਨ, ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਜਗ ਵਿਚ ਭੇਜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਧਰਮ, ਮਜ਼ਹਬ ਚਲਾਏ ਅਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ, ਸਾਡੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਛੱਡ ਗਏ ।

ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀਆ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-96)

ਤੁਮ ਘਰਿ ਆਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥

ਤੁਮਰੇ ਦੋਖੀ ਹਰਿ ਆਪਿ ਨਿਵਾਰੇ ਅਪਦਾ ਭਈ ਬਿਤੀਤ ॥ (ਪੰਨਾ-678)

ਜਗਤੁ ਉਧਾਰਨ ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਰਹੇ ਅਘਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-373)

ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨ੍ਹ ਲਾਗਹੁ ਪਾਲ ॥ (ਪੰਨਾ-811)

ਜੇਕਰ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ‘ਜੀਵ’, ਅਥਵਾ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਖਦਾਈ ਆਤਮਿਕ

intelligence.

The ‘ego-conscious’ man **indulging in misuse of the Lord’s invaluable gifts of ‘freedom of thought’ and ‘profound intelligence’** due to being entangled in *Maya*’s mind-boggling glitter, **keeps himself aloof from the Timeless Being’s comforting Divine Will or ‘warm bosom’ and he suffers** according to the *Gurbani* verse ‘**He who walks according to his own will, O brother is separated from the Lord and bears punishment’.**

If someone’s child is lost, the parents suffer deeply due to their love and attachment, and in search of the child resort to radio broadcasting and newspaper advertising offering reward to whosoever helps in finding the child.

Similarly, when someone **forgets his Creator** the Lord due to the worldly illusion, **the ‘Ever Forgiver, Ever Merciful Lord’ feels pain** for His prodigal sons. That is why **to bring back numerous human beings lost in the *Mayaci* ‘difficult fathomless ocean’ towards their Source**, time after time Gurus, Enlightened Souls, Saints, Beloved Gurmukhs are sent into the world; who according to the times initiated different religions and left their spiritual writings for **our inspiration and guidance.**

The great and perfect True Guru imparts instruction. The great True Guru is beneficent to all. 96

O my friend, come thou into my home.

Thine enemies, the Lord Himself has warded off and thy calamity in past. 678

Thine saints are the saviors of the world and seeing their sight I remain stated. 373

Thine saints, O Lord, are the saviors of the World, are the saviors myself to their hem 811

If someone **helps** a lost ‘person’ or persons to redirect

‘ਨਿਜਘਰ’ ਵਲ ਰੁਖ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਹਾਇਕ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਉਤੇ ਭੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਧੂੜਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ
ਜੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-306)

ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ
ਗੁਰ ਸਿਖ ਦੇ ਗੁਰਸਿਖ ਮਿਲਾਇਆ । (ਵਾ. ਭਾ. ਗੁ. 12/6)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ 10 ਜਾਮੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਪਣੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ । ਇਹ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਭੁਲੇ ਹੋਏ ਅਥਵਾ ਬੇਮੁਖ ਹੋਏ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਹਿਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ, ਬਖਸ਼ਿਸ਼ (grace) ਹੈ । ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ (scientific) ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਦਾਤ ਰੇਡੀਓ (radio), ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ (T.V.), ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡਰ (tape recorder) ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ (speaker) ਦੁਆਰਾ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ, ਤੁਰਦਿਆਂ-ਫਿਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਤਿਆਂ ਵੀ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਪਰ, ਬਾਵਜੂਦ ਇੰਨ੍ਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਇਲਾਹੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਬਲਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਥਵਾ ਮਾਇਕੀ ਭਰਮ ਵਿਚ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ (mis-use) ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਹੋਰ ਭੀ ਨਿੱਘਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਰਥ ਜਾਂ ਧਰਮ ਵਲ ਰੁਚੀ ਜਾਂ ਸਾਡਾ ਜਤਨ (approach)—

ਗਲਤ (misguided)

ਓਪਰਾ (superfluous)

ਅਪੂਰਨ (imperfect)

ਹੈ ।

ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਰਮਾਰਥ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਜੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸ-ਢਿੱਲ-ਦੋਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ‘ਕਰਹੁ ਜਤਨ’ ਦੀ ਕਮਾਈ ਯਾ ਘਾਲਣਾ ਵਿਚ ਹੀ

towards their own True Home, then **Satguru also blesses that Gurmukh helper.**

Servant Nanak asks for the dust of the feet of that Sikh of the Guru, who himself contemplates on God's Name and makes others contemplate thereon. 306

May I be a sacrifice unto those Gursikhs who, imparting the teachings of the Guru make another disciple meet the Guru. VBG 12/6

Guru Nanak Dev Ji went through ten incarnations for the benefit of the *Gursikhs* and Blessed us with *Gurbani*. The *Gurbani* readings, singing of the hymns, and preaching through discourse, are the **Satguru's Blessings and Mercy for the benefit of the lost ones from the spiritual path**. In today's scientific world, this gift of *Gurbani* is **spontaneously available** by Radio, TV, Tape recorders, Speakers, etc., while sitting at home, walking around and sleeping.

However, despite so many means, **we are not fully benefiting from these divine blessings**; but due to carelessness, lack of understanding and worldly illusion, mis-use them. As a result our life is going down-hill even more. Clearly the reason is that our approach towards the spiritual path or religion is –

Misguided

Superfluous

Imperfect

In other words if there is a fault-delay-blame in the spiritual path, it is **due to the shortcoming in practice or pursuit of the Satguru's**

‘ਕਮੀ’ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ, ਧੁੱਪ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਦ ਬਖਸ਼ਿਦ, ਸਦਾ ਮਿਹਰਵਾਨ, ਅਭੁੱਲ, ਅਮਿਤ, ਸਦੀਵੀ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ ।

- ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥ (ਪੰਨਾ-275)
- ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦ ਮਿਹਰਵਾਣ ॥ (ਪੰਨਾ-619)
- ਸਦ ਬਖਸ਼ਿਦੁ ਸਦਾ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਸਭਨਾ ਦੇਇ ਅਧਾਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ-713)
- ਗੁਰੁ ਦਇਆਲੁ ਸਦਾ ਬਖਸ਼ਿਦਾ ॥ (ਪੰਨਾ-1074)
- ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਦਹੂੰ ਕਿਨੈ ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਜਾਤੇ ॥ (ਪੰਨਾ-1278)
- ਸਾਡਾ ‘ਜਤਨ’ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨੀ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ’ ਯਾ ‘ਚਰਨ-ਸ਼ਰਣ’ ਜਾਣਾ ਹੈ ।
- ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅੰਤ ਤੇ ਅਮਿੱਤ ਇਲਾਹੀ ਦਾਤਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਸਦਾ ਹੀ ਲਾਈ ਰਖਦੇ ਹਨ ।

- ਝਿਮਿ ਝਿਮਿ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਾ ॥
ਮਨੁ ਪੀਵੈ ਸੁਨਿ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-102)
- ਤੂੰ ਸਚਾ ਦਾਤਾਰੁ ਨਿਤ ਦੇਵਹਿ ਚੜਹਿ ਸਵਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-150)
- ਅਣਮੰਗਿਆ ਦਾਨੁ ਦੀਜੈ ਦਾਤੇ
ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-437)
- ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਦਇਆਲੁ ਸਭੈ ਸਿਰਿ
ਅਹਿਨਿਸਿ ਦਾਤਿ ਸਮਾਰਿ ਕਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ-1014)
- ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਹੈ ਦਾਤਾ ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥ (ਪੰਨਾ-1333)
- ਪ੍ਰੀਤ-ਪ੍ਰੇਮ-ਪਿਆਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ‘ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਰੂਪ’ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ‘ਧੁਪ’ ਸੂਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਰੂਪ ਹੈ । ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ‘ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ’, ‘ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਰਖ’, ‘ਪ੍ਰਿਅ’ ਆਦਿ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।
- ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨ ਮੋਹਨਾ
ਘਟ ਸੋਹਨਾ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-542)

Divine Will of Making Effort. The Satguru’s Blessing, like the sunshine is Ever – Blissful, Ever Merciful, Infallible, Immeasurable, Forever, is continuously Pervading.

Ever, ever and ever He is Merciful. 275

My True Master is ever merciful. 619

Ever pardoner art Thou, ever Beneficent, Thou O Lord, givest support to all. 713

The Guru is the compassionate and ever forgiving. 1074

Ever merciful is my Beloved, O Nanak. Some rare one, out of millions realizes Him. 1278

Our ‘effort’ is to present ourselves and fully ‘submit in the Satguru’s lotus feet’ with complete devotion and love.

On the other hand the Satguru keeps showering continuous downpour of unlimited and immeasurable Divine gifts, by virtue of his boundless blessings.

Within him the stream of Nectar uniformly rains. The soul drinks hears and reflect upon the Name. 102

Thou the True Bestower ever givest. Thine gifts become more and more. 150

My Donor, Thou givest unasked for gifts, and brimful are the treasure of Thine meditation. 437

Thou, O Lord, are the compassionate Giver over the heads of all Day and night Thou give gifts and take care of all. 1014

Ever Beneficent is My True Guru. Whatever one desire, that fruit, one obtains from him. 1333

Attraction, Love feeling-Love is the Timeless Being’s ‘**Illumination Form**’. Like sunlight is the Sun’s Manifest-Form. That is why God is described in *Bani* with such word as ‘Extremely Loving’, ‘Love Embodiment’, ‘Husband’, etc.

The fascinating Lord, ornament of soul and the support of life is supremely dear unto me. 542

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੋ ਮੋਰੋ ॥ (ਪੰਨਾ-1306)

ਮੁਸਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਰੰਮ ਕੈ ਗਨਉ ਏਕ ਕਰਿ ਕਰਮ ॥ (ਪੰਨਾ-1364)

ਇਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਜੀਵ' ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ ਦੀ 'ਚਿਣਗ' ਜਾਂ 'ਕਿਰਨ' ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੈ।

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਰਾਮ ਕੀ ਅੰਸੁ ॥ (ਪੰਨਾ-871)

ਪ੍ਰੇਮ-ਪਿਆਰ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਥਵਾ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ (fulfilment) ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਏਸੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਇਲਾਹੀ ਪਿਆਰ ਦੀ 'ਚਿਣਗ' ਜਾਂ 'ਕਣੀ' ਰਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅਪਣੀ ਅੰਸ਼-ਜੀਵਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇ, ਤੇ ਉਸਦੀ 'ਅੰਸ਼' ਆਪਣੀ 'ਇਲਾਹੀ ਮਾਂ' ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਵਾਬ (response) ਦੇ ਸਕੇ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਛੋਹ ਸਕੇ।

ਇਹੋ ਪਿਆਰ ਦੀ ਦੈਵੀ ਖਿੱਚ (Cosmic attraction) ਹੀ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਜ਼ਰਾ-ਜ਼ਰਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਆਪਣੀ 'ਇਲਾਹੀ ਮਾਂ' ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਲ, ਕਿਸੇ ਸੂਖਮ, ਸਹਿਜ, ਅਦਿਸ਼ਟ, ਅਭੁੱਲ 'ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰ' (Divine pull) ਨਾਲ ਅਵੱਸ਼ ਤੇ ਸਹਿਜੇ ਖਿੱਚੀਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਸਰੇ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਜੁਗਾਂ-ਜੁਗਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ 'ਬੱਝੀ' ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਲਾਹੀ ਰਵਾਨਗੀ ਵਿਚ ਚਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਇਲਾਹੀ ਖਿੱਚ (Divine pull) ਦੀ 'ਪ੍ਰੀਤ ਤਾਰ' ਨੂੰ ਹੀ 'ਨਾਮ' ਜਾਂ 'ਸਬਦ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ 'ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ', 'ਸਹਿਜ ਚਾਲ' ਨੂੰ ਹੀ 'ਹੁਕਮ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਜ਼ਰੇ-ਜ਼ਰੇ ਵਿਚ ਜੀਵਨ-ਰੌ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਦੀਵੀ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ-ਦਾਇਮ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਪ੍ਰੀਤ ਤਾਰ', 'ਪ੍ਰੇਮ-ਛੋਹ' ਯਾ ਨਾਮ ਦੀ 'ਪ੍ਰੇਮ-ਟੁੰਬਣੀ' ਹੀ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਥਵਾ ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ (grace) ਹੈ।

ਪਰ ਸਾਡਾ ਹਉਮੈ ਵੇੜਿਆ ਮਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ ਉਕਤੀਆਂ, ਜੁਗਤੀਆਂ, ਸਿਆਣਪਾਂ ਆਦਿ ਘੋਟ-ਘੋਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਤੇ 'ਲਿਖਿਆ ਨਾਲ' ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਇਲਾਹੀ 'ਪ੍ਰੀਤ-ਤਾਰ' ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

My Groom is the Lover of affection. 1306

if in the love of Beloved in him, one shall consider those as only two steps, O Musan! 1364

It is important to remember that we humans are the offspring of God and a **spark of the Divine attraction, feeling, love is present in us.**

Says Kabir, this soul is the Lord's offspring. 871

It is through the functioning of love that its fulfilment happens.

That is why God has Created this entire Creation to fulfil His infinite amount of love and **has kept in it a 'spark' or a 'rain drop' of this Divine Love**, so that **God can love His offspring**, and His offspring can **respond in kind to the Divine Mother's Divine Love**, and thus can experience the **fulfilment of Divine attraction, feeling, Love.**

This cosmic attraction is the **Divine attraction, feeling, Love**, with which **every particle of the universe is pulled towards each other and His offspring in response to the love of the Divine Mother is pulled towards God** by an unseen, spontaneous, invisible, infallible Divine Pull definitely and spontaneously; due to the support of which **the entire cosmos is bound together for ages and continuous to move in the Divine Cycle.**

The **'Love String'** of this Divine pull has itself been called **'Naam'** or **'Shabad'** (Wordless-Word) and its **'natural spontaneous' functioning has been called 'Hukam'** (Divine Will), which is forever functioning in every particle of the Cosmos as life-current which keeps the Cosmos functioning perfectly. **This 'Love-string', 'Love-infection' or 'Love-pricking' is Gurprasad or Grace.**

But our egoistic mind **functions according to its own will**, by cramming its own intelligence, aphorism, skillfulness with the God given intellect, and **turning away from the inlaid Divine Will, thus breaking away from the Divine Love-string.**

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਲਾਹੀ-ਮਾਂ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਗੋਦ ਤੇ ਪਿਆਰ, ਸੁਖ ਅਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਜੇਕਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਲਬ (bulb) ਬੁਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੀ 'ਸੁਰਤ' ਦੀ ਤਾਰ ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ 'ਨਾਮ', 'ਹੁਕਮ' ਜਾਂ ਜੀਵਨ-ਰੌ ਤੋਂ ਟੁਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਉਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਅਸੀਂ 'ਹਉਮੈ' ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਵਿਚ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਦੁਖ-ਕਲੇਸ਼ ਭੋਗਦੇ ਹਾਂ ।

ਜਿਵੇਂ 'ਸੂਰਜ' ਦੀ 'ਧੁੱਪ' ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਭੋਰੇ ਜਾਂ ਕੰਦਰਾਂ (caves) ਵਿਚ ਲੁਕ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਧੁੱਪ ਦੀ ਨਿਘੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਕੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਦੁਖ ਭੋਗਦੇ ਹਾਂ ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਇਲਾਹੀ 'ਮਾਂ' ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਗੋਦ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੋ ਕੇ 'ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ' ਦੀ ਤਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ਇਲਾਹੀ 'ਹੁਕਮ', 'ਨਾਮ' ਜਾਂ 'ਜੀਵਨ-ਰੌ' ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।

ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਭਰਮ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ 'ਹਉਮੈ' ਦੀ 'ਹਨੇਰ ਕੋਠੜੀ' ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ, 'ਨਾਮ-ਰੂਪੀ' ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਜਾਂ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਆਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ।

ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ 'ਮਾਇਆ' ਵਲ ਪਿੱਠ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਰੁਖ 'ਇਲਾਹੀ-ਸੂਰਜ' ਅਥਵਾ 'ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ' ਵਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਬੇਮੁਖ ਹੋਏ ਮਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਸਨਮੁਖ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ । ਇਸੇ ਨੂੰ 'ਚਰਨ-ਸਰਣ ਜਾਣਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਣਿ ਗਹੀਜੈ ਮਾਨਿ ਲੀਜੈ ਕਰੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-457)

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਚਰਨ ਜੰਪੈ
ਓਟ ਗਹੀ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧੇ ॥ (ਪੰਨਾ-456)

ਹੋਵੈ ਤ ਸਨਮੁਖੁ ਸਿਖੁ ਕੋਈ ਜੀਅਹੁ ਰਹੈ ਗੁਰ ਨਾਲੇ ॥
ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਏ ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਸਮਾਲੇ ॥
ਆਪੁ ਛਡਿ ਸਦਾ ਰਹੈ ਪਰਣੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਏ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਸੋ ਸਿਖੁ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਏ ॥ (ਪੰਨਾ-919)

Hence, is separated from the Divine Mother's warm bosom, love, comfort and blessings.

If there is a fault in the electrical wire, the bulb turns off and one encounters obstacles in darkness. Similarly, if **our mind's wire of 'consciousness' breaks intuitionally from God's 'Name', 'Hukam', or Life-current**, our mind experiences **darkness of intellect and eluded by 'ego', we face obstacles and go through pain-suffering.**

Like if, moving away from the sunlight we hide in a cave, we separate ourselves from the warmth of the sunlight and suffer in darkness.

If we again **want to experience love of the Divine Mother's warm bosom**, then inwards through **intuition by the soaring of 'Word-Consciousness'**, it is a must to **connect introvertly with the 'Divine Will', 'Word' or 'Life current'.**

Or say, that if we want to **come out of the darkness of delusion**, then we **must come out of 'Dark-dungeon of Ego'** and **present ourselves in the 'Naam-Form' Light of the Sun.**

In other words turning **our back to 'Maya' our mind's direction must be moved towards the 'Divine Sun' or the 'Timeless Being'**, i.e., the **turned around mind should be redirected to the presence of the Guru.** This is called **submitting to the Lord's 'lotus feet'.**

Let us grasp Guru's protection, obey him and be happy with whatever he does. 457

Prays Nanak, I think of God's Feet.

I have grasped the protection of the merciful Lord, the treasure of grace. 456

If any Sikh turns towards his Guru, his soul abides with the Guru.

He heartily meditate on the Guru's feet and remembers him in his mind.

Renouncing his self-conceit, he remains ever on the side of the Guru.

Without the Guru, he knows not any other.

Says Nanak, hear, O saints, such a disciple turns towards the Guru.

ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੁਰੁ ਏਕ ਪੈਂਡਾ ਜਾਇ ਚਲ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੋਟਿ ਪੈਂਡਾ ਆਗੇ ਹੋਇ ਲੇਤ ਹੈਂ । (ਕ. ਭਾ. ਗੁ. 111)

ਇਹੋ ਸਾਡੇ ਲਈ 'ਕਰਹੁ ਜਤਨ' ਹੈ ।

ਅਸੀਂ ਪਲ-ਪਲ, ਦਿਨਸ-ਰਾਤ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਰੁਝੇਵਾਂ ਯਾ 'ਜਤਨ' ਤ੍ਰੈ-ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਮਾਇਆ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਸਦ ਹੀ ਝੂਰੈ ॥

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਕਬਹਿ ਨ ਉਸਤਤਿ ਕਰੈ ॥ (ਪੰਨਾ-893)

ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਕਰੈ ਉਪਾਉ ॥

ਕਬਹਿ ਨ ਘਾਲੈ ਸੀਧਾ ਪਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ-1151)

ਮਾਇਆ ਕਾਰਨਿ ਸੁਮੁ ਅਤਿ ਕਰੈ ॥ (ਪੰਨਾ-1252)

ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਪਰਮਾਰਥ ਵਲ ਰੁਚੀ ਰਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਧਰਮ ਲਈ ਕੋਈ 'ਜਤਨ' ਯਾ ਉਦਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਵਿਰਲੇ ਕੋਈ ਪਾਈਅਨਿ ਜਿਨ੍ਹਾ ਪਿਆਰੇ ਨੇਹ ॥ (ਪੰਨਾ-966)

ਬਿਖਿਆ ਕਾ ਸਭੁ ਧੰਧੁ ਪਸਾਰੁ ॥

ਵਿਰਲੈ ਕੀਨੋ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-1145)

ਗੁਰਮਤਿ ਚਲਦੇ ਵਿਰਲੇ ਬੰਦੇ । (ਵਾ. ਭਾ. ਗੁ. 28/20)

ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਚੀ ਵਾਲੇ ਜੋ ਉਦਮ ਯਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਭੀ ਓਪਰੇ ਜਿਹੇ, ਅਧੂਰੇ, ਗਲਤ, ਫੋਕੇ ਅਥਵਾ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਭਿ ਬੰਧਨਾ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਸਨਬੰਧੁ ॥ (ਪੰਨਾ-551)

ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੋ ਦੀਸਹਿ

ਤਿਨ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਲੂਟੈ ॥ (ਪੰਨਾ-747)

ਕਰਮ ਧਰਮ ਲਖ ਜੋਗ ਭੋਗ ਲਖ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਈ ।

ਆਪੁ ਗਣਾਇ ਵਿਗੁਚਣਾ ਓਹੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ । (ਵਾ. ਭਾ. ਗੁ. 27/18)

ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਅਥਵਾ 'ਜਤਨ' ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ, ਖੁੱਝਣਾ

A disciple who walks one step towards the Guru to submit to His Lotus-feet with devotion and humility, the Guru advances to receive him by taking a million steps. VBG/111

For us, this is 'making the effort'.

We are engrossed every moment, day and night, in one task or the other all our life, but our **entire 'effort' or entanglement is under the three attributes of Maya.**

*Thou ever longest for worldly valuable,
with thy mind and mouth, thou utterest not ever the Lord's praise. 893*

*He makes effort for the sake of riches,
and places not his foot on the right path ever. 1151*

For wealth, man makes great effort. 1252

Some rare one is spiritually oriented and makes an 'effort' or endeavor towards the Truth.

A few are found to be such persons, who bear love to their Beloved. 966

*All the strifes are but the extension of mammon.
Some rare one makes the Lord's Name the mainstay of his life. 1145*

Only rare ones live in accordance with the wisdom of the Guru, Gurmat. VBG 28/20

Whatever effort or endeavor the religious oriented make, these **end up to be superfluous, incomplete, hollow and ritualistic.**

The religious ceremonies are all entanglements and the bad and the good are bound up with them. 551

The rituals, religious rites and hypocrisies, which are seen, them plunders Yama the tax-gatherer. 747

Doing millions of rituals and holy scriptures reading, he has gone astray and cannot fathom the Lord and His Creation. VBG 27/18

Our responsibility or 'effort' is to understand, realize, and

ਅਤੇ ਕਮਾਉਣਾ ਹੀ ਹੈ ।

‘ਹੋਇ ਮਿਹਰਵਾਨਾ’ ਅਥਵਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਸਹਿਜੇ ਅਤੇ ਅਵੱਸ਼ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਖੁੱਪ ।

‘ਕਰਉ ਜਤਨ’ ਦੀ ਕਮਾਈ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਉਂ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ, ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ :—

ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈ ਨ ਕਾਮ ॥
ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-12)

ਭਾਈ ਰੇ ਰਾਮੁ ਕਹਹੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
ਹਰਿ ਜਸੁ ਵਖਰੁ ਲੈ ਚਲਹੁ ਸਹੁ ਦੇਖੈ ਪਤੀਆਇ ॥ (ਪੰਨਾ-22)

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
ਕਰਿ ਸੰਗਤਿ ਨਿਤ ਸਾਧ ਕੀ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-47)

ਤਜਹੁ ਸਿਆਨਪ ਸੁਰਿ ਜਨਹੁ ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
ਏਕ ਆਸ ਹਰਿ ਮਨਿ ਰਖਹੁ
ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-281)

ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਕਰਹੁ ਇਹੁ ਕਾਮੁ ॥
ਆਨ ਤਿਆਗਿ ਜਪਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥ (ਪੰਨਾ-290)

ਯਾਹੁ ਜਤਨ ਕਰਿ ਹੋਤ ਛੁਟਾਰਾ ॥
ਉਆਹੁ ਜਤਨ ਸਾਧ ਸੰਗਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-259)

ਉਦਮੁ ਕਰਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸਭ ਸੁਖ ਹੋਵਹਿ
ਦੁਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-456)

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥ (ਪੰਨਾ-642)

ਕਰਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਿਮਰੁ ਮਾਧੋ ਹੋਹਿ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥ (ਪੰਨਾ-631)

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਇਹ ਮਤਿ ਦੀਨੀ
ਜਪਿ ਹਰਿ ਭਵਜਲੁ ਤਰਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-670)

cultivate the Gurbani's instructions.

The Lord's 'kindness' or the Satguru's Grace is happening spontaneously and will keep happening, like the sunshine emanating from the sun.

For cultivation of 'making the effort', Gurbani guides, implores, and helps as follows: -

Other works are of no avail to thee. Joining the society of saints, contemplate over the Name alone. 12

O Brother! repeat God's Name by fixing thy attention. Take and depart with the merchandise of God's praises. The Spouse shall view and be satisfied with it. 22

O My Soul! contemplate over the Name of Lord Guru. Ever associate with the holy company of the Saints and fix thy mind on Guru's feet. 47

Abandon thy cleverness, O good men and remember Lord God, the king. Treasure in thy heart thy hope in one God and thine distress, doubt and dread shall depart O Nanak. 281

O friendly saints do this work. Abandon all else and repeat God's Name. 290

The efforts by which emancipation can be obtained, those efforts are made in the Saints holy company. 259

Make effort, ye, very fortunate, and meditate on Lord God, the King. Nanak, by remembering Him, ye shall have all the peace and your troubles, pains and doubts shall disappear. 456

Singing of God's praise in the saints holy company is the highest of all the deeds. 642

Join the holy company of saints, and contemplate, thou, on the Lord of wealth, thus, from a sinner, thou, shalt be holy. 631

The Guru has blessed slave Nanak with this understanding that by meditating on the Lord Master, man crosses the terrible world ocean.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ
ਇਹੁ ਛੂਟਣ ਕਾ ਸਾਚਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥

(ਪੰਨਾ-860)

ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਤਬ ਹੀ ਨਿਹਚੈ ਤਰਨਾ ॥

(ਪੰਨਾ-1349)

Says slave Nanak, night and day contemplate the Lord's Name, O God's saints. Truly, this is the only hope for one's emancipation. 860

O mortals, utters ye only the Lord's name, then alone shall ye be ferried across, for sure. 1349

End.